

4. Collier, P., Sambanis, N. Understanding civil war. *Journal of Conflict Resolution*. 2002. № 46 (1). С. 3–12.
5. Collier, P. The bottom billion: Why the poorest countries are failing and what can be done about it. 2008. Oxford University Press. 205 p.
6. Commission of State Fragility, International Growth and Development. Escaping the fragility trap. April 2018. URL: <https://www.theigc.org/wp-content/uploads/2018/04/Escaping-the-fragility-trap.pdf> (дата звернення: 01.05.2020).
7. Humanitarian Country Team. Humanitarian needs overview Yemen – 2016. URL: http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/YEMEN%202017%20HNO_Final.pdf (дата звернення: 03.05.2020).
8. Khan, M. Z.I. The fallacy of fragile states indices: Is there a 'fragility trap'? *BISS Paper*, 2017, № 25, 64 p.
9. The Fund for Peace. Fragile States Index. URL: <http://fundforpeace.org/fsi> (дата звернення: 01.05.2020).

Десятніков І. В.

*к.і.н., доцент кафедри приватного права
Східноєвропейського університету
економіки і менеджменту*

ТРАНСФОРМАЦІЯ АМЕРИКАНО-В'ЄТНАМСЬКИХ ВІДНОСИН У ПОСТЫПОЛЯРНИЙ ПЕРІОД

Не дивлячись на значні протиріччя між країнами, викликані нещодавньою війною, США та В'єтнам почали шукати шляхи для нормалізації відносин. У 1977 році за ініціативи президента США Д.Картера у держдепартаменті була створена робоча група з питань відкриття посольства у встановлення зв'язків з В'єтнамом [5, с. 262].

Американо-в'єтнамські переговори зупинилися і процес врегулювання відносин був заморожений внаслідок в'єтнамської інтервенції у Камбоджу у грудні 1978 року. Вторгнення В'єтнаму у Камбоджу різко засудив Китай, який не бажав встановлення його гегемонії у Індокитаї. Китайсько-в'єтнамські відносини невпинно

погіршувалися з 1969 року на фоні зближення ДРВ з СРСР. Враховуючи це та з огляду на потреби закріпити успіх у налагодженні відносин з КНР, США підтримали позицію Китаю. Фактично між зближенням з В'єтнамом і Китаєм, Сполучені Штати обрали Китай. Безумовно, політична вага КНР була значно більшою [5, с. 267].

Адміністрація Р. Рейгана продовжила політику свого попередника. Вона виступила проти нормалізації відносин з Ханоем до виведення в'єтнамських сил з Камбоджі. Крім цього, Р. Рейган ставив питання нормалізації відносин у залежність від співпраці В'єтнаму у питанні військовополонених та зниклих безвісти американських військовослужбовців під час війни у цій країні [1].

Врегулювання дипломатичних відносин між США та В'єтнамом стало можливим лише завдяки політичним змінам, які відбулися у соціалістичному таборі у другій половині 1980-х років. VI з'їзд Комуністичної партії В'єтнаму 1986 року повністю змінив політику країни, відкривши її і започаткувавши ліберальні ринкові реформи. В'єтнам заявив про виведення найближчим часом військ з Камбоджі. У відповідь адміністрація Р. Рейгана запропонувала допомогу і створила фонд пошуку зниклих у В'єтнамі американців [5, с. 269].

Виведення в'єтнамських військ з Камбоджі 1989 року відкрило нові можливості для налагодження міждержавних відносин. За президента Дж. Буша 1991 року у Ханой відкрився Комітет допомоги пошуку пропалих безвісти американських військових. Співробітництво США та В'єтнаму розгорнулося у економічній та гуманітарній сфері. 1992 року США відмінили ембарго на медичну продукцію та засоби сільськогосподарського виробництва, американські неурядові організації отримали дозвіл вести діяльність у В'єтнамі, СРВ погодилася на запропоновану програму розвитку видобування нафти на своєму морському шельфі. Громадян В'єтнаму стали приймати на навчання до Гарвардського університету [5, с. 269-270].

1994 року США викреслили В'єтнам з переліку ворожих держав. 11 липня 1995 року президент Б. Клінтон оголосив про встановлення дипломатичних відносин з В'єтнамом.

З цього часу двосторонні зв'язки між країнами розвиваються дуже високими темпами. З 2013 року США та В'єтнам підняли відносини до рівня «всеохоплюючого партнерства», яке вступило у «нову фазу».

Таке формулювання передбачає визнання широти сфер співпраці і повну відкритість сторін для діалогу за усіма напрямками. Тоді були визначені дев'ять пріоритетних сфер співпраці: політика і дипломатія, торгівля і економіка, освіта, захист навколишнього середовища і охорона здоров'я, проблеми спадку війни, оборона і безпека, права людини, культура, спорт і туризм [9, с. 157].

Найрозвинутішою сферою двосторонньої взаємодії США і В'єтнаму є торговельно-економічні відносини. З часу надання Сполученими Штатами у 2001 році В'єтнаму режиму найбільшого сприяння у торгівлі, двосторонній товарообіг у 2019 році досяг майже 76 млрд. доларів США, збільшившись приблизно на 25% в порівнянні з 2018 роком. США залишаються найбільшим експортним ринком В'єтнаму, а В'єтнам є одним з найбільш швидкозростаючих експортних ринків США [3].

Крім торговельно-економічної сфери американо-в'єтнамська співпраця розвивається і у галузі безпеки. З початку 2000 року Вашингтоном була знята низка обмежень щодо розвитку воєнних зв'язків з В'єтнамом, здійснювалися заходи щодо зміцнення довіри між двома країнами. 2005 року США і В'єтнам підписали угоду про військове співробітництво, яка передбачала можливість участі в'єтнамських офіцерів у американських освітніх і підготовчих курсах для військових. 2007 року Вашингтон дозволив продаж В'єтнаму окремих предметів військової продукції нелетальної дії. 2009 року США вперше надали В'єтнаму військову допомогу за програмою Foreign military financing. У серпні 2010 року на хвилі загострення американо-китайських протиріч з питання морської навігації відбулися перші у історії американо-в'єтнамських відносин спільні навчання ВМС обох країн у акваторії Південно-Китайського моря. [6, с. 171-172].

Активно розвиваються міждержавні зв'язки у галузі культури, освіти, медицини та гуманітарних питань, таких як пошук та ідентифікація останків осіб, які загинули під час В'єтнамської війни, подолання наслідків використання дефоліантів, знешкодження боєприпасів часів війни тощо [7, с. 298-302].

На розвиток міждержавних відносин США і В'єтнаму найбільший вплив справляють два фактори.

Перший полягає в взаємній недовірі після Другої війни у Індокитаї. Ханой стурбований позицією і діями США щодо проблем, які він вважає своєю внутрішньою справою. Таке втручання В'єтнам розглядає як загрозу, здатну вплинути на внутрішню стабільність, призвести до «мирних змін», зміни існуючого ладу чи до ситуації, пов'язаної з «втратою суверенітету» [7, с. 304]. Хоча візит генерального секретаря ЦК КПВ Нгуєн Фу Чонга у 2015 році на запрошення президента США означає де-факто визнання керуючої ролі компартії у В'єтнамі [4, с. 26], на території США діє Тимчасовий уряд В'єтнаму. Останній оголошений урядом СРВ терористичною організацією 2. Натомість нагадування про війну з США служить основним інструментом легітимації авторитарно правлячої Комуністичної партії В'єтнаму. При цьому ніколи не згадується, що війна була також і громадянською [8].

Другий фактор полягає у тому, що В'єтнам намагається знайти прийнятний компроміс між Китаєм та США у їх протистоянні у Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Сучасні в'єтнамо-китайські відносини розвиваються в умовах значної економічної залежності В'єтнаму від Китаю. Тому США є альтернативою джерел інвестицій і ринків збуту. Зближення з США, особливо у військовій сфері прискорилося на тлі територіальної суперечки СРВ та КНР за Парасельські острови та острови Спартлі. Нова доктрина США у Азії, за початкова Б. Обамою і трансформована Д. Трампом, яка передбачає суперництво у Азійсько-Тихоокеанському регіоні з Китаєм, дає В'єтнаму можливість захисту національних інтересів перед лицем зростаючого впливу КНР.

Список використаних джерел

1. Manyin M.E. The Vietnam-US Normalization Process. *CRS Issue Brief for Congress*. Retrieved from <https://fas.org/sgp/crs/row/IB98033.pdf>.
2. "Provisional National Government of Vietnam" officially listed as a terrorist organization. Ministry of Public Security of Socialist Republic of Vietnam. Retrieved from [qqqqqqqqarticle.aspx?Itemid=10](http://www.mps.gov.vn/qqqqqqqq/article.aspx?Itemid=10).
3. Vietnam to maintain dialogue with US to promote bilateral trade: vice spokesperson. Nhan Dan Online. Retrieved from <https://en.nhandan.com.vn/politics/external-relations/item/8423502->

vietnam-to-maintain-dialogue-with-us-to-promote-bilateral-trade-vice-spokesperson.html.

4. Локшин Г.М. Саммит АТЭС 2017 и новые внешние вызовы для Вьетнама. *Вьетнамские исследования*. 2018. Серия 2. №1. С. 11-34. URL: http://www.ifes-ras.ru/images/vs/2018/vs_2018_1_11-34.pdf.

5. Петросяк М. Причины фиаско вьетнамо-американских переговоров во второй половине 70-х годов XX в. *Вьетнамские исследования*. 2016. Вып. 7. С. 257-274. URL: [//cyberleninka.ru/article/n/prichiny-fiasko-vietnamo-amerikanskih-peregovorov-vo-vtoroy-polovine-70-h-godov-xx-v/viewer](http://cyberleninka.ru/article/n/prichiny-fiasko-vietnamo-amerikanskih-peregovorov-vo-vtoroy-polovine-70-h-godov-xx-v/viewer).

6. Политика США в Азиатско-Тихоокеанском регионе в период администрации Б. Обамы / отв. ред. Б.А. Ширяев, И.А. Цветков, Я.В. Лексютина. Санкт-Петербург.: СПбГУ, 2012. 260 с.

7. Соколов А.А. Американский фактор во внешней политике Вьетнама. *Юго-Восточная Азия: актуальные проблемы развития*. Москва, 2006. С. 288-317.

8. 40 лет окончания войны во Вьетнаме: между памятью и бизнесом. *Deutsche Welle*. Retrieved from <https://www.dw.com/ru/40-%D0%BB%D0%B5%D1%82-%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%8F-%D0%B2%D0%BE%D0%B9%D0%BD%D1%8B-%D0%B2%D0%BE-%D0%B2%D1%8C%D0%B5%D1%82%D0%BD%D0%B0%D0%BC%D0%B5-%D0%BC%D0%B5%D0%B6%D0%B4%D1%83-%D0%BF%D0%B0%D0%BC%D1%8F%D1%82%D1%8C%D1%8E-%D0%B8-%D0%B1%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81%D0%BE%D0%BC/a-18421410>.

9. Цветов А.П. Вьетнамо-американское сближение в 2014 – начале 2015 гг.: тенденции, моивы и ограничения. *Юго-Восточная Азия: Актуальные проблемы развития*. 2015. Вып. 26. С. 156-173.